

KARIŠKIŲ ŽODIS

Leidžiamas Krašto Apsaugos Ministerijos Literatūros skyriaus

Kaina: 3 mėn. 10 auks., 6 mėn. 20 auks.
12 mėn. 85 auks. Atskiri numeriai 80 ekat.

Eina vieną sykį į savaitę.

Adresas: Krašto Apsaugos Ministerijos
Literatūros skyrius (Gedimino g-vė Nr. 19).

Nr. 25 (57)

Kaunas, 1920 m. birželio mėn. 21 diena

II metai

Naujas Ministerijų Kabinetas

1. Ministeris Pirmininkas D-ras Kazys Grinius,
2. Finansų, Prekybos ir Pramonės Ministeris ir einas Susisiekimo Ministerio pareigas Ernestas Galvanauskis.
3. Vidaus Reikalų Ministeris Rapolas Skipitis,
4. Užsienio Reikalų Ministeris D-ras Juozas Putrickis,
5. Švietimo Ministeris Kazys Bizauskas,
6. Žemės ūkio ir Valstybės Turtų Ministeris Jonas Aleksa,
7. Teisingumo Ministeris Vincas Karoblis,
8. Krašto Apsaugos Ministeris pulkininkas-leitnantas Konstantinas Zukas,
9. Žydų reikalams Ministeris be portfelio Maksas Soloveičikas ir
10. Gudy reikalams Ministeris be portfelio Dominikas Siemaška.

Karo apžvalga.

Birželio 5 d. — birželio 12 d.

Mūsų santykiai su lenkais. Ištraukus lenkams į karą, kurio galo nesinato, jiems reikia vis didinti savo karo pajėgas; dėl to šaukia 1896, 1897, 1898, 1899 metų naujokus, renka arklius armijai, imdami juos ir mūsų okupuotose vietose.

Nustumę bolševikus, lenkai palaiko gyvesi mūsų demarkacijos linijoj. Ovi savaites laikėsi visai ramiai, šia siuaito pradėjo užpuldinti.

Birželio 6 dieną lenkai puolė kaimus Oleniščiai ir Ugrumovka (į žiemius nuo Vievio), stengdamies apsupti mūsų sargybą Kasaviškiuose. Po 3 val. šaudingsi lenkai pasitraukė. Mūsų vienas kareivių sužeistas.

Tą pačią dieną lenkai rengėsi pulti mūsų sargybą Galtėnuose (tarp Salakų ir Tauraginos). Mums atidengus ugnį, lenkai pasitraukė.

Tą pačią dieną lenkai užpuolė mūsų sargybą Novuinių kaime; sargyba, gavus paspirtį iš užtvaros, lenkus atmuše.

Birželio 7 dieną lenkų būrys su kulkosvaidžiais užpuolė mūsų sargybą Kasaviškiuose. Po 3 val. šaudingsi lenkai kly). Puolimo tikslu, matyt buvo paplėšti gyventojus ir pasigrobtį nuo jų arklių. Mūsų šaudymų lenkai nuvyti.

Birželio 8 dieną lenkai užpuolė mūsų sargybą Puciuinių kaime (į pietus nuo Lazdijų). Mūsų sargyba buvo priversta atsitraukti į Miškinių kaimą.

Tą pačią dieną lenkų kareiviai išbrovė į Piecišku dvarą (Tauraginos rajone) ir pradėjo plėšti gyventojus. Iš užtvaros pasiūstį kareiviai lenkus nuvijo.

Tą pačią dieną lenkai susišaudė su mūsų užtvara Ramaniškiuose (Kalkūnų rajone), Lenkų vicenas sužeistas.

Tą pačią dieną lenkai susišaudė su mūsų sargyba Oseviškiuose (Vievio rajone).

Lenkų-bolševikų frontas. Lenkai, atkėle kariuomenės nuo Kijevo krypties baro, nustumė bolševikus žiemų bare į ežerų Elnija—Šada—ūpės Auta ežero šo linija. Prie pastarųjų punktu, esančių prie Polocko-Molodečno geležkelio linijos, bolševikai stipriausiai priešinas.

Nuo vidurinio fronto (apie Borisovą) naujų žemių negauta.

Permetus lenkams savo rezervus į žiemų barą, bolševikai sėkmingiau pradėjo Ukrainoj pulti. Nėkurims bolševikų dalims pasisiekė persikelti per Dnieprą ties Riečica ir Pripetį, ties Čarnobyli ir Dymere. Matomai bolševikai imasi operacijų palmti Kijeve. Šiuo laiku fronto linija apskrieja Kijevo nuo žiemų, rytų pietų šono maždaug sekančiais punktais: Dymere-Dornica-Belaja Cerkov-Skyvir. Ši linija arčiausia Kijevo eina iš žiemų ir rytų šono. Sėkmingai bolševikams puolant iš žiemų, rytų ir pietų šono, lenkai priversti bus apieisti Kijevo.

Denikino armijos dalis, veikiančioji Krymo pusiausaly, vadovaujant generolui Vrangeliui, pradėjo pulti bolševikus apie Perekopą. Čia veikiančioji bolševikų armija, Vrangeliui besilaikant pasivial, sudarė kaip ir rezervą ties Kijevo veikiančiai grupei, ji galėjo kilnotis. Dabar, besiginant nuo gen. Vrangelio, ji lieka pririšta.

Vyr. Leit. Urbaitis

Gen. Štabo Apysk. dal. Viršininkas.

Steigiamasis Seimas.

Paklausimai. St. Seimas, sužinojęs apie kokį nors neatitinkamus valdininkų darbus ar šiaip kokį nors nevykusį atsitikimą, reikalauja iš valdzios paaiškinti, kodėl tai atsitiko. Vadinasi tai paklausimais ar interpelacijomis. Tarp kitko šiomis denomis Krašto Apsaugos Ministeriui buvo paduotas šitoks paklausimas:

Ar žinoma Krašto apsaugos Ministeriui:

1. Kad kariuomenėj visai netiksliai išaikvota daugybė valdzios turto: diržu, pusbačių, antklodžių, milinių, kelnų, kepurų, katiliukų ir t.t., kad surinktomis žiniomis kareiviai daug turto pametė, netiksliai sunaudojo, pardavė vertelgoms ir t.t. ir kad viršininkai nepatraukti už turto nepržiūrėjimą teismo atsakomybėn, kad vien dvejuose pulkuose dėl išaikvoto turto neduota Intendantūrai apyskaitos daugiau kaip už 1,500,000 a.

2) Kad sunaikinta ir dabar dar naikinama Valdžios trobėsiai: kareivinės, barakai ir t. t. iš kur nežinomų, piktadarių išimami stiklai, langai, spintos, durys, griunami pečiai išplėšiamos grindys, išvagiomos net ištisos sienos ir t. t.

3) Kad nyksta visur išmėtytos karo turto liekanos: vielos, kanuolių stovai, susprogdintų tiltų dalys, tuščios granatos bet šrapnelų puodukai, telegrafų izoliatoriai ir t. t. ir jei visa tai žinoma, tai ką daro ministeris, kad patraukti teisman civilius bei kariškius kaltininkus ir sustabdyti kariuomenę ir kariuomenės turto aikvojimą.

Ministerius j tai atsakė, kad visa tai jis žino, bet kareivius nuolatos reikia sangoti ir barti už turto naikinimą, nes jie vis dar nesupranta, kad kariškos ar kitos valdžios turtas yra tai didelė ir sunkiai įgijama brangenybė, kad ištikrųjų naikinama negi valdžios bet mūsų pačių žmonių turtas, nes iš kur valdžia ima pinigų tam tikslui įgyti, jei ne iš žmonių. Sunku esą tie valdžios trobėsiai bei kitas turtas saugoti, nes neužtenka apsaugos, o žmonės irgi nesupranta, kad jokio turto o juo labiau viešo negalima naikinti. Bet daromos pasangos tam blogumui sustabdyti ir kaltininkai bus traukiami atsakomybėn. Taip pat stengiamasi surinkti išmėtytą po visą Lietuvą karišką turtą.

Žemės klausimu. St. Seimas turi suvokti žemės reikalus. Bet tai ilgas ir didelis darbas. Čia jį rišant, galima būtų padaryti klaidų, o tai labai sunkiai atsilieptų mūsų pačių gyvenime. Bet ilgai laukti su žemės klausimais irgi negalima. Todėl St. Seimas jau ima tvarkyti žemės reikalus; pirmučiausiai riša tuos žemės reikalus, kurie yra skaudžiausi, opiausi. Padėkime dvarininkai pajute, kad žemė iš jų rankų slysta, susirūpino ją mažias sklypeliais parduoti. Dabar St. Seimas išleido įstatimą, kuriuo draudžiama parduoti, keisti, dovanoti ar tokiu kitu būdu perleisti žemė iš visų tų ūkių, kurie turi žemės daugiau 75 dešimt. Taip pat nevalia prisipirkti ar kitu kokiu būdu įgyti (išskiriant paveldėjimo) daugiau žemės tiems, kurie jau turi 20 deš. (kurie turi mažiau 20 d., tie gali) Dvarų žemė gali būti parduota tik aplinkiniams darbininkams ar bežemiams visa tai padaryta tuo tikslu, kad užkirsti kelią spekuliacijai, kad palikti dvarus pilnai žemės reformai, kad jie bus šiokiu ar tokiu būdu perduodami j žmonių rankas.

Dvarų darbinių atstatymo įstatymo papildymas. St. Seimas svarsto šį įstatymą, kad kai permainingus darbininkų naudai. Pagal ligi šiol veikiančių įstatymų dvarininkai labai lengvai dėl menknieikių galėjo savo darbininkus j lauką išmesti. Tam jų darbui St. Seimas užkirs kelią.

Įneštas įstatymo projektas, kuriuo turės būti aprūpintos kariškių šeimynos, o kariškiai visai arba dalinai netekę sveikatos turės gauti pensiją. Apie šį įstatymo projektą kitame N parašysime plačiau.

Gimnastika.

Bėgimas.

Senai jau yra išaiškinta, išrodyta, kad svarbiausia sveikatai ir geram ūpiui palaikyti priemonė yra kūno lavinimas arba gimnastika. Bet, deja, daugumai kareivių dar ir šiandien gimnastika atrodo visai nereikalingu, kenksmingu dalyku, ir, pasak jų, yra tik varginimas, gamiojimas ir laiko gaišinimas, o naudos jokios nėra, kaip tai beždžionė iš ašinių.

Rodos ir mūsų kareiviams jau būtų laikas suprasti, kad gimnastika tai nebergždiškas darbas ir rimčiau j tai reikia pasakyti.

Privalome atsiminti, kad kiekvienas nevertojamas darbas rūgsta, rūdija, pūna, pelėjair niekais pavirsta. Taip ir žmogaus kūno sanariai ir raumenys nemankštinami vysta ir po nekuro laiko galutinai susilpnėja.

Paimkim pavyzdžiui mūsų mokslaiviją. Kokia ji parvažiuoja iš mokslo vasaros atstvy? Vivi iėblyškę susilpnėję, kad net sodiečiai stebisi: girdi „ekzaminai suėdę.“ Ne, ne egzaminai, bet taip susilpnėja delto, kad vien protu dirba, protą lavina, o savo raumenis, sanarius nemankština, nelavina todėl ir kūnas susilpnėja. Dažniausiai suaugusį mokinį, studentą nusidirbęs sodžiaus bernelis antynėse pagriebęs taip trenkia j žemę, kad net duobę įmuša. O pasistatykite tuos „dykonus,“ kurie sėdėjo ir, pasak jų, daug sveikatos sutaupė, j pradalgę šieno pianti, tai vieną antrą pradalgę išvaręs, lyg pamuštas, išsities išilgai pradalgės. Aišku, kad sėdėdamas sveikatos nepritupėsi, bet atvirksčiai, kaip višta pereklė visai išsikugždėsi ir liksi lepšis, o ne kareivis, ir jei kada nors teks pabėgti, pavajėti ar toliau kur keliauti, tai greitai pailsi ir iš koto išvirsi. Taigi gimnastika vartojama ne gauti ar kad nebūtų kas veikti, bet kad iš mūsų kareivių, kartais ištyželių, padaryti stiprius, vikrius vyrus iš stomens ir iš liemens, tikrus žaliukus. Gimnastika pratina kareinį pakelti kautynių ir žygiuotės sunkenybės, moko vikrumo karo lauke įvairias kliūtis nugalėstiprina pajėgas, lavina drąsą, sumaningumą ir savo pajėgoms pasitikėjimą, kas mūsų gyvenime ypač svarbu. J gimnastiką daug domesio kreipiamav visose pasaulio kariuomenėse, taigi ir mūsų kariuomenėje gimnastikos pamokos įvesta, galima sakyti, pačioj jos kūrimo pradžioj, bet reikia pasakyti, daug čia yra trūkumų apsilėdimų. Šiuo tarpu noriu aš kalbėti apie bėgimą. Turiu pabrėžti, kad bėgimas tai vienas tinkamiausiu ir svarbiausiu kūno lavinimo būdu, nes apie tai patyriau ne iš kitų pasakojimų, bet savo kailiu. Prisipažinsiu atvirai, kad ir aš pats gana žiauriai šnairuodavau j tokį kūno lavinimo būdą. Ypač sunku buvo pradėti bėgti ir gimnastikuoti, nes aš buvau atpratęs nuo sunkaus darbo ir gana sulėpšėjęs; taigi kaip reikėjo bėgti, tuojaus padusdavau ir jau buvau bemanas, kad aš niekad negalėsiu bėgti, kaip lengvai ir toli bėga mūsų vadas; net ir j daktarą kreipiaus, bet pavalkė tvarkingai (sistematingai) mane porą mėnesių, — ir dabar jau bėgu, kad nebėt kas jau pavėja; ir j kalną bėgdamas nepadūstu, — taigi įpratęs bėgti; ir dabar jau paprasčiausias dalykas 20—25 min. bėgti vienodai. Pamėginkit gi jus, kurie nepratę, pabėgti kokį 20 min.; drąsiai tikrinu, kad retas kuris iš jūsų nepadusės ištesės. O jei kasdien tam tikrą laiką bėgiosite ir tvarkingai pratinsitės bėgti, tai neabejoju, kad reikalui atsitikus, patį geičiausi „poneli“ iš Lietuvos bėgantį pavysite. Tik reikia rimčiau žiūrėti j bėgimą gimnastikos pamokas ir niekuomet jų nevengti. Tie są pasakius, bėgamo pamokos daugelyje vietų nėra tinkamai sutvarkytos. Dažnai atsitinka, kad nepratusius kareivius naujokus pirmose dienose gamioja 8—10 minučių, — tai kenksminga ir neleistina. Mūsų kariuomenėje, kiek teko patirti, vartojama paprastas vienodas bėgimas, tai yra, pagreitintas judesys, kada žingsnio didumas, atsižvelgiant j žmogaus ūgį ir apsiširvavimą, svyruoja tarp 1½—1¼ arš. ir 160—170 žingsnių j minute.

Paprastas vienodas bėgimas vartojamas perbėgti didesnius tolius. Tvarkingai, tam tikromis taisyklėmis vedant paprasto vienodo bėgimo pamokas, galima įprasti toli ir gana ilgai bėgti. Tik dar kartą priminsiu, kad toli bėgti įprantama pamažu, kaitant bėgimą vaikščiojimu.

Pratintis bėgti sekančia, švedų gimnastikoje priimta tvarka:

I	savaite kasdien bėgti	1—3 min.; eiti	3—9 m.
II	"	"	3—6 " " 4 m.
III	"	"	6—10 " " 5 "
IV	"	"	10 " " 5 "
V			
VI	10 min. bėgti, 5 min. eiti ir 2 min. eiti pa-		
VII		sistolepus ant pirštų, 3 m. bėgti, 3 m. eiti	
VIII			

IX	} 10 — 15 min. bėgti, 5 — 8 m. eiti ir 2 m.
X	
XI	} eiti pasistiepus, 6 bėgti, 4 eiti.
XII	
XIII	} bėgti 15 — 20 min., eiti 5 — 8 m. ir 4 m.
XIV	
XV	
XVI	

Tokiū būdu bėgiojant, galima įprasti bėgti, ir patį bėgimą pamėgti. Kadangi bėgimas, ypač ilgas, yra vienas sunkiausių ir vargingiausių kūno lavinimo būdų, tai jam reikalingas sveikas kūnas, o ypač reik, kad plaučiai ir širdis būtų sveiki. Prieš bėgimą kasdien reikia atlikti rankų, kojų ir liemens raumenų mankštinius. Bėgti geriausia ne pamokos pradžioje, kaip kaikurių daroma, bet pabaigoje kai visi sanariai išjudinti. Pulsas gali siekti 114 pūkų į minutę; jei smarkiau plaka, tai nebegalima bėgti.

Be to reikia kreipti dėmesio (Dėmesis — vnumanije, uwaga, die Beachtung. Menkas jo ir dėmesys. Red), kad vieta bėgimui būtų lygi ir pakankamai kieta, kada bėgėjai įpras bėgti lygioje vietoje, tai galima pradėti bėgti ir nelygioje vietoje, smėlynėje ar suartoje dirvoje.

Be vietos į bėgimą dar turi daug įtakos svoris: rūbai, ginklai ir visas kareivio apsišarvavimas. Taigi įpratus bėgti vienodai, reikia pratintis bėgti su svoriu. Svoris didinti nuolat ir nuosekliai. Pradėti bėgti reikia kuolengviausiais rūbais (vassira) vienmarškinis, apskui irėnčiais, su šautuvais; be amunicijos, su amunicija, ir galų gale įprasti bėgti žygiuotės šarvuotėj (Šarvuotė — snariaženije. Žygiuotės šarvotėj — v pachonom snariaženiji. Red.) Bėgimas su svoriu mažai kuo tesiskiria nuo paprasto vienodo bėgimo. Skirtumas tik toks, kad bėgėjas iš pradžių įpranta bėgti su mažu svaru, o paskui su dedesniu. Pratinant bėgti su svoriu, reikia tvarkingai (sistematingai) svorį didinti.

Pirmą mėnesį padinti svorį iki 5 sv.; bėgti 5 minutes.

Antrą mėnesį — nuo 5 iki 10 sv.; bėgti 5 min.

Trečią mėnesį — 15 sv.; bėgti 10 min.

Ketvirtą mėnesį — 15—25 sv.; bėgti 15 min.

Pabaigus nustatytą laiką, reikia mažiausiai 5 min. eiti su tuo pačiu svoriu, gražinti normalų kvėpavimą. Bėgat su šautuvais, juos galima laikyti ant diržo, ant peties arba prie kojos.

Kareiviui dažniausiai tenka bėgti paprastu bėgimu ir apsišarvavus. Taigi kiekvieno pareiga kuosažiningiausiai lavintis bėgti, kad, reikalui atsitikus galėtum neuždusęs lengvai kam reikia ant sprando užšokti arba, kad ir pačiam riestai prisėjus, galima būtų savo sveikatą išgelbėti.

A. U.

Kitų valstybių armijos.

Rusų raudonoji armija.

Įžanga.

Ši apžvalga nėra tikras R. S. F. S. R. raudonosios armijos aprašymas, kuris remtusi esama dokumentais. Ši armija įkurta tada, kada S. Rusija iš visų pusių buvo apsupta, ir aptekti į ją oficialiams ir neoficialiams asmenims surinkti apie raudonąją armiją žinių buvo neišsapsakitai sunku. Šiuo ir galima paaiškinti stoka nors kokių žinių, kurios duotu galimybės spręsti apie raudonąją armiją dabartinėj jos padėty. Šią apžvalgą rašančiam prisiėjo š. m. mėnesį laiko tarnybos reikalais išbūti Maskvoje. Tas laikas davė galimybės papildyti žinių nuotrupas, pasiekusias mus per Europos spauda. Vis tik autorius prašo į sekantį rašini žiūrėti ne kaip į tikriausias žinias, bet kaip į asmeninius išpučius. paremtus tiesioginiais ir netiesioginiais įvairių asmenų paklausimais, kiek tai teido vieta ir visur sekantieji V. R. Y. K. (Visos Rusijos Ypatingos Komisijos)

„bendradarbiai,“ budriai sergėjusieji šių eilių autoriaus „asmens neliečiamybe.“

Riekviena valdžia remiasi pajėga. Organizuota armija ir yra ta pajėga. Kol armija nesuirus ir ištikima valdžiai, jai galima pasitikėti (remtis). Jeigu armija dėl kokių nors priežasčių suirsta ji nustoja būti reale pajėga ir toki armija mažai vilties teduoda. Trockis-Bronšteinas, žmogus, be abejo, sveiko proto, šitą puikiai suprato, ir, užgriebti į savo rankas valdžią, pasiryžo išardyti, desorganizuoti senąją rusų armiją, kuria rėmėsi valdžia. Kurti sunku, bet griauti labai lengva. Ir štai Trockis, nesigailėdamas jėgų ir darbo, ardo rusų armiją, atmesdamas visa tą, kuo privalo laikytis armija, būtent: drausmę, viršininkų autoritatę, patriotizmą, nacionalizmą ir skiepydamas kareivių tarp idejas, veikiančias į blogus žmogaus instiktus, t. y. komunizmą (nėigimas įvairioje prasmėje nuosavybės supratimo), išsigimuso individualizmo ir internacionalizmo.

Jo darbuotė pasisekė. Rusų armija suiro. Valdžia be paramos palaiko išnešta į gatvę. Aišku, kas ją numetė, tas ir stojo į jos vietą. Tie asmens buvo Leninas ir Trockis. Bet, užgriebe valdžią, jie privalėjo pasiremti reale pajėga, armija. Taja armija, kurią jie ištvirkino ir suardė, pasitikėti nebuvo galima. Ką gi jie daro? Demobilizuoja, arba tikriau paleidžia į namus visiškai nereikalingą jiems dezorganizuotą armiją, bet tuč tuoju pradega organizuoti naują armiją, kurios branduolu paėmė komunistų lizdus, aplink kuriuos pradeda grupuoti stambesnius vienetus. Reikalavęs įvesti senojoj kariuomenėj kareivių kamitetas ir tarybas, kad geičiau ją sugriauti, Trockis vienu pluksnos brūkstelėjimu naujoj raudonojoj armijoje panaikina komitetus ir tarybas. Panaikindami drausmę ir neigdamu viršininkų autoritatę buvusioje armijoje, šie komunizmo vadai naujoje armijoje, įveda pačią kiečiausią drausmę.

Kas liečia viršininkų autoritatės pakėlimo, tai kreipiu skaitytojų dėmesį į mano brošiūrą „Lietuvos armijos viršininkams pamokymas,“ kurioje tilpo ištraukos iš „Nurodymų raudonosios armijos instruktoriumi.“ kame labai didelės svarbos pridudama viršininkų autoritatę.

Siurkščias raudonosios armijos vadų priemones su nusikaltusiais pakankamai galima charakterizuoti — dviem, beveik dokumentaliai patikrintais pavyzdžiais: 1) Laike paskutinio lenkų puolimo Ukrainoje dvi raudonosios divizės pasirodė nepakankamai ištvėrimingos; dėl to įvyko fronto pralaužimas, per kurį metėsi pirmyn lenkų legionai; iš Maskvos buvo pasiūsta ypatinga tardymo komisija. Karinis revoliucijinis tribunolas pradėjo veikti, ir išdavose — 40% vadovaujančių asmenų ir kareivių buvo sušaudyta.

2) 1920 gegužės mėnesyje, raitelių korpuso Kaukaze vadas, komunistas Chučenko, drauge su savo štabu buvo kaltinamas neteisinguose korpuso pasielgimuose su gyventojais: vagystėse, savo völdžios peržengime ir kt. Karinis revoliucijinis tribunolas nutarė Chučenką su štabu sušaudyti. Nutarimas įvykdytas.

Daug yra atvejų, kada raudonosios armijos vadas turi teisės pats nušauti nepildančius jo palepimų.

Tokiū būdu Trockis ir kiti žymus komunizmo vadai puikiai suprato šios armijos reikala, armijos, įkurtos tais pačiais pamatais, kurie buvo visuose amžiuose.

Neteisiškai kaikurie galvoja, kad revoliucinė armija vadovaujasi kokiais nors kitais principais. Prancūzų revoliucinė armija „laike“ Didžiosios Prancūzų revoliucijos buvo stipri tik savo griežta drausmę, didžiausia tėvynės meile ir tautos jausmų pakėlimu. Šie du pastarieji veiksmai, tėvynės ir tautos meilė (patriotizmas ir nacionalizmas), komunistų idealams yra gerklėje akmuo.

Komunizmo ir internacionalizmo idejos griežtai priešingos tėvynės ir tautos meilei. Bet be tėvynės ir tautos meilės armija negali būti stipri savo dvasia. Tai puikiai suprato komunizmo vadai. Bet atvirai pasirodyti su šiais obalsiais, parašyti juos raudonose vėliavose jie nesiryžta. Todėl jie sumanė tokią išėiti. Prie vyriausiojo raudonosios armijos vado sudaroma tam tikra taryba iš pirminko Brusilovo (kuris neleidžia lietuviams organizuoti savo pulkų 1917 m. Red.) ir Polinavo, Parsko, Klembovskio, Rū,

toro (kuris bjauriai persekiojo ir kankino atskira lietuvių batalijoną 1917 m. Red.), Verchovskio — vis tai buvusieji senosios rusų armijos generolai.

Brusilovas laišku kreipiasi į Vyriausį Štabo viršininką ir atsišaukimu į Rusijos gyventojus; ir laiške ir atsišaukime vėl figuruoja žodžiai: Didžioji Rusija, tautos ir tėvynės meilė, pravoslavai — vienu žodžiu, visi seni obalsiai, kuriais buvo auklėjama rusų tauta ir rusų armija. Bet kad šie obalsiai griežtai yra priešingi komunizmo idealijai, tai oficialiuose R. S. F. S. R. organuose „Izviestija“ ir „Pravda“, pasirodo eilė straipsnių, kuriuose stengiamasi išaiškinti, kad „nacionalizmas“ esmėje yra tas apt, kas ir „internacionalizmas“ ir t. p. Toliau laikraščiuose vis dažniau ir dažniau vietoj žodžių „mes proletarai“, „mes darbininkai“, galima sutikti žodžius „mes rusai“, „mūsų Didžioji Rusija“ ir kt. Jeigu atminti, kad Brusilovo atsišaukimai milijonais egzempliorių išplatinti visoje Rusijoje, o jo atsišaukimų „Kritika“ randasi tik oficialiuose organuose, išskaituose labai apibriežtame skaičiuje tik Maskvoje, tai bus aišku, kad Brusilovo atsišaukimai suvaidins svarbesnę rolę, negu jų kritika. Vienu žodžiu, Treckis su Leninu perprštus židuri į jų skelbiamąjį mokslo prieštaravimus, jei gali padėti sustiprėti raudonajai armijai.

(T. b.) Kleščinskas.

Del telefono.

Kaip teko įsidėmėti labai dažnai mūsų telefonai, skiriami kariuomenės reikams, laikomi prie durų langų ir pereinamuose kambariuose. Vasaros metu, kada langai ar durys esti atdaros, jau iš tolo, einan gatve, galima girdėti žmonių telefonisto balsą: „Kas kalba? Iš kur? Kaip, kaip? Negirdžiu! Pakartok!“ ir t. t. Toks telefono vartojimas kariniuose žingsniu yra neleistinas. Telefonu dažnai perduodamos svarbios, slaptos, turinčios reikšmės karo operacijoms žinios ir telefonogramos. Tuo tarpu šimtai žmonių, einančių pro atdarus langus, gali lengvai „slaptas“ žinias girdėti ir kam reikia pranešti, ar sunaudoti. Nejaugi manoma kad tarpe mūsų nėra priešų, šnipų? Nejaugi mes negalime telefonu taip įrengti, kad pašaliniamis nebūtų girdimos nei gaunamos, nei perduodamos telefonu telefonogramos žinios, kalba? Pasimokykime iš vokiečių. Kaip jie elgėsi su telefonais? Telefonas stovi visai atskirame kambaryje. Ant durų parašas „Eitritt streng verboten!“ (Įėjimas griežtai draudžiamas) Amžiais ten neišgirsi „Kas kalba? iš kur“ ir tt.

Antra mūsų yda — nereikalingas telefono vartojimas. Atsirado koks menkas reikalėlis, tuojau prie telefono: norisi su kuo pasisveikinti ar „meiliai pasisveikinti“ — irgi prie telefono. O daruojant žinią, siai išgirsti ploną balselį: „prašau duoti N štabą“ „Prašau pasaukti N“. Paprasai, pasaukti — ir prasideda „flirtas“, kuris tęsiasi valandomis. Gyvam ir svarbiam reikalui ištikus, telefonu negali susikalbėti. Nekuriuose štabuose prisiėjo net uždrausti kalbėtis plonais balseliais“, taip pasikalbėjimai telefonu buvo paplitę. Ar nevertėtų ir vairsur paskelbti tą įsakymą. Labai būtų pageidaujama. Atsiminkime, kad telefonu pas mus nedaugiausia; jie sunkiai gaunami, dažnai vartojami genda ir, kas svarbiausia — jų paskirtis kariuomenę jungti. Įpraskime laikyti savo kariuomenės slapstis skirti savo reikalus nuo valstybinių, laisvą laiką — nuo darbo valandų!

T - ka.

TAUTOSAKA.

9.

DAINA.

Atėjo prūsokai per miestus laukus,
ketina kapoti nagaikoms visus.

Lietuva Lietuva, man gaila tavęs } du kart.
Nelaisve suspausta esi nisavęs.

Lietuva Tėvynė mūsų mylima
nelaisvėj esanti visų gerbiama.

Lietuva Lietuva, man gaila ir tt.

Vokietijos miestai auksu žibanti,
o mūsų Lietuva krauju plustanti,
Lietuva Lietuva, man gaila ir tt.

Ant baltų rankelių aukselių žiedai,
o ant čebatėlių plieno pentinai.
Lietuva Lietuva, man gaila ir tt.

Lietuva Lietuva, po kelių esi,
Tave minavoja vieni ir kiti.

Lietuva Lietuva, man gaila ir tt.

Lietuva no trenksmo patrankų dreba
ir krauju upeliai per ją teka.
Lietuva Lietuva, man gaila ir tt.

Lietuva tėvynė ašaromis plaukia
ir žilo senelio ir to nelėnkia.
Lietuva Lietuva, man gaila ir tt.

Lietuva Lietuva mano mylinti,
kraujuose esanti visą gerbianti.
Lietuva Lietuva, man gaila ir tt.

Lietuvos šalis — gražus darželis,
ir tamsina tave juods debesėlis.
Lietuva Lietuva, man gaila ir tt.

Anksti rytelį čiulba paukšteliai,
o vakarėlį dejuoja panelės.
Lietuva Lietuva, man gaila ir tt.

Lietuva brangiausia, gimtinė šalis,
be tavęs nerimsta ir dega širdis.
Lietuva Lietuva, man gaila ir tt.

Lietuva Tėvynė, mylima šalis
tartum saulelė mums yra miela.
Lietuva Lietuva, man gaila ir tt.

Lietuva Tėvynė, didvyrių šalis,
negal tave gėlbėt, nes grabe gūli.
Lietuva Lietuva, man gaila ir tt.

Eikime broliai prie senų kapų:
kelkime didvyrius senovės laukų.
Lietuva Lietuva, man gaila ir tt.

Lietuva Tėvynė, mylima šalis,
tešviečia saulelė mums.
Lietuva Lietuva, man gaila ir tt.

Lietuva Lietuva, mūsų mylima
ir saulės spinduliai tave žadina.
Lietuva Lietuva, man gaila ir tt.

O Dieve brangiausias, gelbėk Lietuvą
nuo kardu bašiausių, kurie ant mūsų
[griūva.

Lietuva Lietuva, man gaila tavęs,
Nelaisve suspausta esi nisavęs.

Nuo žmonių girdėta liuvos paraploja,
Saulė juosaa Kriaučiūnaa.

10.

KARIUOMENĖS DAINA.

Beauštant aušrelei, betekant saulelei,
 Uzdūzgė patrankos vakarų šalelėj,
 Ten dreba žemelė
 nuo žirgų kojelių,
 Ten žvengia žirgeliai no aštrių kardelių,
 ten švilpia kulkelės, kai smarkus vėjelis
 Ten krinta bernellai,
 kai medžių lapeliai;
 ten patrankoms muša jaunus bernelius,
 ten granatos plyšta, apverčia žemele.
 Ten lekia kulkelės,
 kaip sniego gulbelės;
 ten kerta bernelius
 kai dalgis zolelė.
 Žirgų kojos spardo,
 kardai širdis varsto.

Nors švents dangus griūtų, jie nieko nemato:
 kad apveikt vokiečių, visą vieką stato.

Ten juoda žemelė
 kūneliais apklota,
 nēr kam jų laidoti,
 nei graudžiai raudoti.

Kraujo praliejimas kasdiena ištinka:
 prieš vokiečių eina, kurš tik susitika.

Kur viens mūšys buvo,
 ten šimtai gulėjo.

Sužeisti vaitoja ir pagalbos prašo:

„broli mano mielas“ — kur tiktai pamato;
 ar priešą savo
 ar draugą —

„Pagailėkie manes:
 atimk man gyvybę“.

Vien netur rankos, ir kitas kojos,
 ten kraują pralietą, perdurti šonai.
 Ateik motinėle pažūrėt sūnelio,
 kurį tankiai glaudei prie savo širdelės.
 Tu ten pamatysi kapinyną didžiausį,
 plyš tavo širdelė iš skausmo baisiausio.
 Tu ten pamatysi daug gulint kūnelių,
 žvėrių apdraskytų sūnelių.

Ateikie, broleli,
 atelkie, sesele:

atminkite mane, gulintį vargšeli,
 Jūs jį palaidokit rūtelį daržely,
 kur čiulba paukšteliai
 vyšnelių sodely.

Ateikie mergelė
 į pietų šalelę,

į pietų šalelę, į Vengrų žemele.

Ten rasī bernelį, gulintį kai medelį
 prie aukšto kalnelio, prie gilaus upelio.
 Ten guli bernelis tavo numylėtas,
 kur buvo širdelėi tavo pažadėtas.
 Tu ten apkabikie šaltąjį vėdelį,
 tu numaukie nuo piršto aukso žiedelį.

Negirdi tėvelis,
 anei motinėle

to mano šauksmo, širdies dūsavimo.
 Tik girdi paukšteliai svetimoj šalelėj,
 kurie padėd kentēt sunkuosius vargelius.
 Paukšteliai raibasis, puikus lakūneli,
 nulėk į Lietuvą, apsakyk tėvėhams
 ir senai matutei, kad aš jau negrįšiu,
 ir juos nelankysiu, lankyti nenorėsiu.
 Jaunas negrįšiu, Jūsų nelankysiu,
 netaisysiu Zagrellių, nevaldysiu jautelių.

Nuo žmonių girdėta liguvos parap.
 Sūris Juozas Kriaučiūnas.

Kovoje už Tėvynės

Nepriklausomybę!

Nukauti.

KAREIVIAI:

Daukantas Stasys — Patausalės kalmo, Telšių val. ir apsk. (nušautas per neatsardumą). **Dabkus** Vacis — Paruopių k., Krakų v., Kedainių ap. **Lukšis** Povylas — Kazokų k., Surviliškio v., Kedainių a. **Vingris** Simonas — Užubalių k., Tauragės v., Ukmergės ap. **Titentis** Vladas — Žemaitkiemio miest., Ukmergės ap. **Dapkus** Stasys — Anykščių miest., Utenos ap. **Saraka** Jonas — Slavėnų k., Anykščių v., Utenos ap. **Sausys** Petras — Butėnų k., Orlažų v., Panevėžio ap. (nukautas užpuoliku).

Mirė nuo ligų

KAREIVIAI:

Lašins Vincas — Juknorių k., Žiežmarių v., Kaišėdorių ap. **Trukilca** Juozas — Sniegiškių k., Ežerėnų ap. **Lukšas** Vytautas — Leipalingio miest., Seinų ap. **Bumblis** Dominikas — Balčių k., Švieksnių v., Tauragės ap. **Rupainis** Tadas — Puzravinių k., Švieksnių v., Tauragės ap. **Pralgauskas** Povilas — Narimdaičių v., Telšių ap. **Telšinskis** Jonas — Šateikių v., Kretingos ap. **Maliūnas** Stanislovas — Ukmergės miesto ir ap. **Tolkus** Vladas — Krakų m. ir v., Kedainių ap. **Kablauskas** Pranas — Vosiliškio miest., Grinkiškio v., Kedainių ap. **Usočius** Jonas — Žmuigeckų k., ir v., Ukmergės apskr. **Kalina** Aleksas — Grauzų k., Josvainių v., Kedainių ap. **Žukauskas** Augustas — Kazokų k., Surviliškio v., Kedainių ap. **Bagdonas** Stasys — Peiksvos k., Surviliškių v., Kedainių ap. **Šmigelskis** Vincas — Josvainių m. v., Kedainių ap. **Žakas** Vincas — Galulaukių k., Josvainių valsč., Kedainių apskr. **Žakarevičius** Jonas — Bucionų k., Surviliškio v., Kedainių ap. **Cepėnas** Jonas — Kulturiškių k., Debeikių v., Utenos ap. **Kriburis** Antanas — Kazų k., Aluntos v., Utenos ap. **Puodžius** Matas — Pikių k., Kovarsko v., Ukmergės ap. **Šoblevičius** Donatas — Margių k., Kovarsko v., Ukmergės ap. **Janickas** Juozas — Skapiškio miest., Anykščių v., Utenos ap. **Origaitis** Kazys — Skaudkantų k., Sėdos v., ir ap. **Minevičius** Viktoras — Kauno miesto. **Stepanavičius** Kazys — Nėsvydių k., Sėdos v., ir ap. **Paulavičius** Juozas — Alimininkų k., Utenos v., ir ap. **Valčiulis** Jonas — Gedviliškių k., Šidlavos v., Raseinių ap. **Šmalūnas** — Vladas — Gustonių k., Joniškio v., Pasvalio ap. **Bogdanavičius** Vincas — Šančių miesto, Kauno apsk. **Tolkevičius** Vladas — Kauno miesto. **Stunža** Jonas — Galminių k., Ogečių v., Eišėnų ap. **Gotleiberis** Arminas — Slavėnų k., Javaravo v., Mariampolės ap. **Kovallūnas** Vladas — Bausišių k., Rokiškio v., ir ap. **Naiduškevičius** Jon. — Juknėnų k., Tauragnių v., Utenos ap. **Remeitis** Pranas — Pralamčiškių k., Simno v., Mariampolės ap. **Diliūnas** Jonas — Užusėlių k., Deltuvos v., Ukmergės ap. **Naujokas** Justinas — Pakardokų k., Višakių - Rudos v., Mariamp. ap. **Troncas** Stanislovas — Dvarčėnų k., Nuodingių v., Trakų ap. **Simanavičius** Vincas — Dervinių k., Rudaminos v., Mariamp. ap. **Ivaška** Konstantas — Gučkampių k., Čekiškio v., Kauno ap. **Urnezis** Antanas — Želviškių k., Krekenavos v., Panevėžio ap. **Mozūras** Vincas — Pakampiškių k., Klebiškių v., Mariamp. ap. **Roguckas** Vincas — Mikališkių k., Prienų v., Mariampolės ap. **Stepackas** Leonas — Linkančių k.,

Kražių v., Raseinių ap. **Pūdlmas** Jonas — Strazdų k., Krosnos v., Mariamp. ap. **Orušniauskas** Martynas — Jezno val., Alytaus ap. **Sinkevičia** Liūdas — Ežerėnų ap. **Biellnis** Jonas — Pečiurkos k., Tverėčių v., Švenčionių ap. **Kirševičia** Juozas — Darsūniškių mies., ir v., Kaišėdorių ap. **Jasaitis** Vincas — Gustainiškių k., Būblelių v., Šakių ap. **Biriukas** Povylas — Šlepečių k., Titiškių v., Ežerėnų a. **Pečiūlis** Jonas — Išlandžių k., Krosnos v., Mariampolės ap. **Muraška** Juozas — Antanavo k., Pilviškių v., Vilkaviškio ap. **Jakas** Vincas — Skirstnemunio miest., Raseinių ap. **Urbanavičius** Bronius — Girkalnių k., Raseinių ap. **Lopeta** Lionginas — Pašvitinio v., Šiaulių ap. **Buteikis** Bronius — Karkliniškių k., Taujėnų v., Ukmergės ap. **Norgilas** Simas — Savieno k., Skiemonių v., Utenos ap. **Laukis** Aleksandra — Rudžių k., Josėnų v., Švenčionių ap. **Tvarkūnas** Juozas — Vaišvilčių k., Naujamiesčio v., Panevėžio ap. **Vepštas** Povylas — Užnarižių k., Raguvos v., Panevėžio ap. **Mickevičia** Juozas — Pajevonių v., Vilkaviškio ap. **Potapovas** Amfil — Jonučių k., Rokiškio ap. **Tubelis** Juozas — Ilgalkių k., Kaziliškių v., Rokiškio ap. **Raila** Jurgis — Užverkenės k., Ramygalos v., Panevėžio aps. **Zinkevičia** Viktoras — Kaukių k., Dūmšės v., Ežerėnų ap. **Miliauskas** Jurgis — Alvito v., Vilkaviškio ap. **Carlis** Tadas — Stipeikių k., Abelių val., Rokiškio ap. **Andrijauskas** Adolias — Taboro k., Kurcumzes v., Ilukštos ap. **Pallonis** Juozas — Panevėžio miesto ir ap. **Navikas** Stasys — Pasodos k., Siesikių v., Ukmergės ap. **Druseikis** Petras — Šimonių miesto. **Lazauskas** Juozas — Varnelių k., Liepalingos v., Seinų ap. **Grigoraitis** Juozas — Siesikų dvaro, Ukmergės ap. **Bernatonis** Aleksandra — Bromo k., Darsūniškių v., Kaišėdorių ap. **Soročko** Antanas — Pločių k., Viduklės v., Raseinių ap. **Lekavičius** Bernardas — Dabiutų k., Tarcioniškio v., Kaišėdorių ap. **Mickevičius** Juozas — Simonališkio k., Vilkaviškio ap. **Fromas** Germanas — Mažučių k., Kybartų v., Vilkaviškio ap. **Zakevičia** Balys — Jovaičių k., Leipalingos v., Seinų ap. **Šinkonis** Antanas — Seirijų miesto, Seinų ap. **Bozys** Stepas — Radviliškio miesto, Šiaulių ap. **Budžis** Dzidorijus — Bileišių k., Dusetų v., Ežerėnų ap. **Daugėla** Jonas — Torgalaukio k., Liudvinavos v., Mariampolės ap. **Vatėkūnas** Vladas — Airiogalos k., ir v., Kedainių ap. **Stučinskas** Antanas Juodkaimio, Josvainių v., Kedainių ap. **Mačiulskis** Julius — Jurbaičių k., Plungės y., Telšių ap. **Alulis** Juozas — Kurnėnų k., Alytaus a. **Zvironas** Boleslovas — Puodžių k., Užonių v., Utenos ap. **Staponkus** Jonas — Sinkančių k., Kražių v., Raseinių ap. **Jančis** Mikas — Aletų k., Šimonių v., Panevėžio ap. **Dranžekauskas** Jonas — Kevinės k., Liudvinavo v., Mariampolės ap.

BIBLIOGRAFIJA

6. Lenkų ir lietuvių kalbos žodynas. Surengė Antanas Lalis. Podręczny Słownik polsko-litewski. Opracował Antoni Lalis. 331 psl. 1919 m. Vilnius.

Šis Lalis žodynas bene bus pasirodęs pirmą kartą spaudoj 1912 m. Čia kalbamoji 1919 m. laida, rodos bus antroji. Yra įprasta svarbesnių literatūros dalykų naują laidą leidžiant taisyti tobulinti turinys, taikyti tą turinį progresui (pažangai). Lalis žodyno leidėjai (Vilniaus Zavadzko firma) su tuo dėsniu apsilenkė: jie patenkino prekybos reikalavimą, bet kalbos reikalą pamiršo — išleido žodyną nepataisę, kaip buvo jis išleistas 1912 m. Todėl jo rašyba (rašyti, žiūrėti, matyti-

niškas, gisla..., (szewcowa, sf. kurpiuvienė, szkartat, sr. šviesraudonųjų pl., bezsilność, sf. bepajiegingumas...), žodžių sudarymas (aristokratiškas, arstmediškas, amatoriškas; veltėdis (veltui ēda L..) skiriasi nuo mūsų šių dienų šnekamosios ir rašomosios kalbos. O kadangi tas žodynas vartojamas žmonių (lenkų ir k.), kurie toli yra nuo mūsų rašomosios kalbos, tai jis, žinoma, daug ką klaidins. Bendrai imant, Lalis žodynas turiningas ir yra geriausias tos rušies (lenkų ir lietuvių kalbos) žodynas (plg. kun. Ambroziejaus žd.) kas jaučia tokio žodyno reikalą, tiems vertėtų jį įsigyti: geresnio rimtesnio šiuo tarpu neturim.

Jis tinka ir armijos knygynams.

Mrc. L-is.

Žinios.

Lietuvoje.

Kaunas. Birželio 12 d. grįžo į Kauną žinomas mūsų muzikas kompozitorius Stasys Šimkus su šeimyna. Pastaruosius penkis metus jisai gyveno Amerikoje ir darbavosi lietuvių amerikiečių tarpe: leido muzikos laikraštį, vedė choras, rengė koncertus ir t.t. Amerikoje gyvendamas tarp kitko Šimkus parašė dramatinį veikalą „Išėivis“, į kurį įeina dainos solo, duetai, choras. Galima tikėtis, kad sugrįžęs į Lietuvą, Šimkus įneš daugiau gyvybės į mūsų apsnūdusį muzikos gyvenimą.

— Birželio 15 d. Kaunė pasibaigė Meno Apžvalgos Paroda, keliama į Klaipėdą.

Birželio 20 d. iš Kauno važiuoja ekskursija į Mažąją Lietuvą dalyvauti Dainų Šventėje Rambyno kalne. Ant rytojaus Klaipėdoje bus didelis koncertas, dalyvaujant žymesnėm mūsų artistinėms pajėgoms.

Įlaukėje. (Eglaitėje) pastaruosiu laiku buvo suruošta keletas vakarėlių bei pasilinksminimų N. ir N. pulkų kariškių rūpesniu. Laukytis juosna galėjo kas norėjo be jokio mokesnio.

Birželio 6 d. buvo vakaras spektaklis, suruoštas N. pulko kariškių rūpesniu. Vaidino: „Kurčias žentas“ ir „Švintant“. Gaila, kad programa nebuvo pamainyta mūsų dainelėmis bei deklamacijomis. Šis vakarėlis paliko daug mažonesnio įspūdžio neg aukščiau buvusieji. Publikos buvo užtektinai pagirtina kad sauleje nesimatė girtų. Tik nemalonu įspūdi darė tai, kad kai kurie žiūrėtojai, dėl mažmožių (pav. uždangai sugedus, elektrai neveikiant) pradėjo kelti triukšmą. Vakarėlis baigėsi kaip paprastai šokiais, žaidimais. Tokių vakarėlių vertėtų rengti dažniau. Tik deliaj tvarkos būtinai reikėtų apmokamasias vietas suuluose sunumeruoti.

Zalgiris.

Šiauliai. Birželio 21 d. Sueina lygiai metai, kaip žuvo Šiauliuose dvylika lietuvių kareivių, nelygioje kovoje su vokiečiais. Šiaulių t. suomenė nutarė statyti ant jų kapo paminklą ir rengiasi metinių sukaktuvių dienoje iškilmingai pagerbti pirmųjų karžygių žuvusių Šiauliuose dėl Tėvynės laisvės atmintį. Šiuomi pranešame apie tai žuvusiųjų karžygių tėvams, giminėms, draugams, kviečiame dalyvauti iškilnėse draugijas, įstaigas, šaulių ir darbininkų sąjungas. Iškilnės prasišės 11. VI., 10 val. ryto pamaldomis Šiaulių bažnyčioje, paskui procesija eis į kapus ir ten 3-čiojo pulko karo kapelionas, prie žuvusiųjų kapo laikys gėdulingas mišias. Be to bus atliktos ir šiaip įvairios apėigos žuvusiems karžygiams pagerbti.

Kom. narys K. Ubeika.

U ž s i e n y.

Rusai įtaria estus. Maskvoj bolševikų valdžią suėmė keletą šimtų estų, kuriuos įtaria šnipavime lenkų naudai. Estų valdžios atstovui pasirūpinus, daugumą jų paleisti. Vienoje stotyje bolševikų „črezvyčaika“ suėmė keliolika asmenų dėl to, kad pas juos rasta estų laikraščių.

Latvių Steig. Seimo pirmininkas pavedė buvusiam ministerių pirmininkui Ulmaniui sudaryti naują ministerių Kabineta.

Kaukaze rusai bolševikai paėmę Baku miestą suėmė visus ten esančius lenkus. Pirmiausia jie suėmė diplomatinę lenkų misiją su Filipoviču pryšakyje. Filipovič buvęs Lenkų užsienio reikalų viceministeris, esąs, kaip įkaitas, išsiustas į Maskvą.

Lenkų ir Čekų Slovakų santykiai. Pasak Vienos laikraščių Rytų Silezijos klausimas busias veikiai nuspręstas. Aukščiausioji Santarvės Taryba Paryžiuje yra šiuo klausimu nusistačius palankiau lenkam negu čekams. Dabartinė demarkacijos linija sudarysianti sieną tarp Lenkijos ir Čekų Slovakų.

Čekai su tuom jokiū būdu nenori sutikti. Dėlto santykiai tarp Čekų ir Lenkų labai įtempti. Lenkai bijo, kad čekai nepradėtų juos pulti.

Čekų Slovakų užsienio reikalų ministeris dr. Beneš'as parašė Tautų Sąjungos sekretoriui laišką, kur jis parodo, kaip sunki yra padėtis Čekų Silezijoje dėl lenkų daromųjų žiaurenybių. Jis žada pakartoti savo protestus dėl lenkų blauroaus elgesio su čekais. Čekų Slovakų valdžia žino, kad lenkai nori trukdyt tame krašte gyventojams balsuot, bet čekai niekuomet nesutinka su plebiscito panaikinimu.

Tarptautinė ūkininkų sąjunga. Paskutinėmis žiniomis, Vokiečių, Austrijų, Belgų, Olandų, Vengrų, Švedų, Norvegų ir kt. kraštų ūkininkų draugijos pradėjo rūpintis įkūrimu tarptautinės ūkininkų sąjungos, kuri gintų ūkininkų reikalus (žaliasis internacionalas). Tos tarptautinės sąjungos centras busias Olandijos sostinėje Haagoje.

Vokiečiai prieš lenkus. Rytom'o mieste Aukštojoje Silezijoje, kame rengiamasi prie plebiscito (visuotino balsavimo) vietos vokiečių minia atėjo ties viešbutiu, kur buvo lenkų plebiscito sekretariatas, išdaužė langus ir išlaužė duris. Kiti puolė ir nuginklavo dalį prancūzų kareivių. Likusieji prancūzai pradėjo šaudyt į minią. Naktį vokiečiai padegė viešbutį ir sunaikino kanceliarijos dokumentus, bet pagaliau prancūzų kareiviai numalšino vokiečius. Lenkai gyventojai labai yra susirūpinę, nes vokiečiai sakosi išvysią prancūzus ir tuomet atsiteisią su lenkais.

Padėtis Kijeve. Užėmus lenkams Kijevą gyvenimas ten neapsakomai pablogėjo. Miestas labai nukentėjo dėl buvusių kovų ir jame viešpatauja baisus vargas. Mieste siaučia cholera ir kitos užkrečiamos ligos. Trūksta vaistų ir geriamojo vandens, kadangi miesto vandentraukis laike mūšių sugadintas. Dabar pradėjo teikti pagalbos Amerikos Raudonasis Kryžius, bet jis teįstengia padėti vos mažutei vargstančiųjų daliai.

Estai ir Suomia. Suomų valstybė jau pripažino Estų valstybę de iure (t. y. teisės dėsniu, galutinaj formoj). Suomų valstybės atstovas dr. Kallas atskrido lakstuvu į Revelj ir atvežė pripažinimo de iure dokumentą.

Oficialinė dalis.

Dantų kabinetai.

Prie kiekvienos Divizijos įsteigti po vieną „Kilnojama Dantų Gydyimo Kabineta“ šiais pamatais:

1. Kabinetas yra žinioje Divizijos gydytojo ir kilnojamas Divizijos gydytojo nurodymais.

2. Kabineto kilnojimui priemonės parūpina Divizijos Štabas.

3. Dantų gydytojo pagelba gali naudoties veltui visi kariškiai ir šeimynos visų karininkų, karo valdininkų ir tų iš kareivių, kuriems sulyg taisyklių leidžiama gyventi su šeimyna kareivinėse.

4. Dantų Kabinete atliekama be apmokėsnio: gydymas, ekstrakcijos ir paprasti plombavimai. Dėjimas gi amalgamų, aukso dantų ir dirbtinių žiaunų gali būti daroma, tikta atlyginant už materialą.

5. Dantų gydytojai statistikos dėlei vieną kartą per metus peržiūri dantis visų kareivių savo divizijoje.

6. Dantų kabinetų vedėjai kas mėnuo pristato per savo divizijų gydytojus Sanitarijos Skyriui darbuotės apyskaitą.

7. Etatus pagaminti per Rikiuotės skyriui.

L. K. Js. Nr. 318.

Apie kumeliukus.

Įsakau visų Kariuomenės dalių Vadams ir Kariškių įstaigų Viršininkams visus kumeliukus, iki šioliai iš valdiškų kumelių gimusus, tuojau užregistruoti dalyse, kaip valdišką turtą, paskelbus savo dalių įsakymuose, smulkiai nurodant giminę, spalvą, žymes, datą gimimo ir iš kurios kumelės gimę, pažymėjus jos N-ą ir vardą, pagal kurių ji užrašyta dalies sąrašuose, paduodant jiems savo, kumelių N-ą ir pavadinimą. Tokiu pat būdu registruoti kiekvieną kartą naujai užgimusį kumeliuką, ar kumelaitę.

Kritusieji ir kitokiu būdu žuvusieji kumeliukai privalo būti išbraukiami iš sąrašo, sustačius atatinkamą apie tai aktą ir atiduodant įsakymuose.

Nuorašai įsakymų turi būti kas kart prisiunčiami Veterinarijos Skyriun.

L. K. Js. Nr. 334.

Armijos Teismas teisiamaįn posėdin nagrinėti skiria: (Šiaulių sesijon: Šiauliai, Dvaro g-vė 24 Nr.) 1920 metų birželio mėnesio 28 dieną: Kapitono Jono Samosienko, kaltinamo 2 d. 636 B. St. str., bylą (131). 1920 m. liepos m. 5 d. kareivių: Kazio Žemaičio, kaltinamo 1 d. 160 K. B. St. str., bylą (84) ir Judelio Šapočinskio, Antano Senkevičiaus ir Jono Sokolovskio, kaltinamų Karo Teismo įstatų 14 p. 12 d., bylą (79).

1820 m. liep. m. 7 d. karininko Antano Šerolausko, kaltinamo 440, 445 ir 448 B. St. str., bylą (95) ir kareivio Kazio Žilaičio, kaltinamo 5 p. 2 d. 589 B. St. ir 279 K. B. St. str. str., bylą (88).

1920 m. liep. m. 9 d. kareivio Bronio Sakalausko, kaltinamo 112 ir 105 K. B. St. str. str. bylą (55).

Posėdžiavimo vieta: Kaunas Keistučio g-vė Nr. 13.

1920 m. birž. m. 22 d. kareivio Stasio Abramavičiaus, kaltinamo 2 d. 581 B. S. str., bylą (74) ir piliečio Jono Brazausko, kaltinamo 12 p. 455 B. S. str., bylą (81).

1920 m. birž. m. 23 d. piliečių: Stasio Žabaliūno, kaltinamo 5 d. 589 B. S. str. Y. V. A. J. 14 p. 6, bylą (96), Adomo Lebedevo, kaltinamo 49 ir 453 B. S. str. ir Y. V. A. J. 14 p. 6, bylą (97) ir kareivių: Jono Bartkaus ir Leono Križanausko, kaltinamo 51, 4 ir 5 p. p. B. S. ir 279 K. B. St. str., bylą (62).

1920 m. birž. m. 25 d. piliečių: Jono Selezniovo, kaltinamo 106 B. S. str., bylą (85), Antano

Žigo, Antano Martynaičio, Aleksandro Lukošiaus ir Balio Sereikos, kaltinamų 51 ir 5 p. 2 d. 589 B. str., bylą (104), Jono Nainio, Juozo Šakūno, Vinco Tamašausko ir Kazio Švambario kaltinamų 51 ir 2 d. 467 ir be to pastarasai 3 p. 636 B. St. str. str. ir Y. V. A. J. 14 p. 6, bylą (99).

1920 m. birž. m. 26 d. piliečių Stasio Červinskio, Serafinos ir Onos Červinskienių, kaltinamų 108 ir be to pirmasai 109 B. S. str. str., bylą (94) ir Aleksejaus Teterovo, kaltinamo 51, 4 p. 589, 2 d. 581 ir 103 B. S. str. str., bylą (98).

1920 m. birž. m. 28 d. Kapitono Jono Petručio, kaltinamo 3 p. 471 B. S. str., bylą (66).

1920 m. birželio m. 30 d. piliečių: Juozo Burkauskos, kaltinamo 6 p. 2 d. 108 B. S. str., bylą (69), Jono Ledžiaus, kaltinamo 51, 49, 453 ir 3 d. 581 B. S. str. ir Barbės Čečinskienės, kaltinamos 51 ir 1 p. 455 B. S. str. str., bylą (80).

Posėdžiavimo vieta — Šiauliai, Šiaulių apskrities valdyba, Dvaro g-vė, 14 Nr.

Vyr. Leitenantas Budrevičius
Armijos Teismo Sekretoris.

Valstybės Prezidento atsisveikinimas.

Birželio 15 d. 11 val. į Generalio Štabo salę susirinko vyriausieji Lietuvos armijos vadai ir viršininkai atsisveikinti su Valstybės Prezidentu.

Valstybės Prezidentas, Generalio Štabo Viršininko gen. leit. Nastopkos lydimas, automobiliu atvažiavo 11:30 v. Salei sutiko Jį einas Vyr. kariuomenės Vado pareigas gen. l. Galvydis-Bykauskas.

Prezidentas, pasisveikinęs su vadais ir viršininkais, prakalbėjo:

— Rašytu įsakymu atsisveikinau su visa kariuomene. Su Jumis, vadai, kurie stovite jos prišakyje, atvykau pats žodžiu tai padaryti. Daugiau ne metus teko man drauge su Jumis rūpintis Lietuvos gyvenimo reikalais. Nedaug tai laiko. Bet tas akimirksnis tautos gyvenime lygus visai elci metų. Daug pergyveno mūsų jaunoji kariuomenė tuo metu, daug gerų ir daug sunsių valandų teko jai pakelti. Jus patys, jos vadai, auklėdami ją, artinai su ja susisiekdami, iš prityrimo žinote jos spiprią ir silpnąją pusę. Dar nemaža sunkių uždavinių laukia Tėvynė iš jūsų, viršininkai. Tvaikydama šalį, valdžiaprivalo ir stiprios paramos. Teisėtai tvarkai palaikyti, yra reikalingas kalavijas, kada ją mėgina kas ardyti. Atsisveikindamas nuo Jūsų geriausias atsiminimais, iš visos širdies linkiu Jums sveikatos, ištvermės ir susiklausimo. Už jūsų darbus, Tėvynei padarytus, tariu širdingą ačiū. Dieve Jums padėk!

Prezidentui apbaigus kalbą, Ap. Min. m-ras Merkis žodį tarė:

— Su Jumis, vadai ir viršininkai atsisveikina Valstybės Prezidentas. Negalėdamas išvardyti čia ir apkainuoti visus nuopelnus, kuriuos padarė Lietuvai pirmas V. Prezidentas, aš tik pabrėžiu, kad Jis iš visų mūsų veikėjų yra naidaugiausiai pasidarbavęs dėl mūsų nepriklausomybės idėjos. Tinkamai apvertins p. Prezidento darbus tik istorija.

Linkėdamas p. Prezidentui geriausios kloties tolimesniame jo visuomenės darbe, sušuksim jam garsų valio! — Griausmingas „valio“ tris kartus nuskambėjo salėj.

Valstybės Prezidentas ilgal dar salėj vaikščiojo, su savo bendradarbiais atsisveikindamas.

Padėka

Generalinio Štabo Literatūros Skyrius gavo pluoštą knygų iš „Tėvynės Mylėtojų Draugijos“, „Darbininko“

redakcijos ir Andriaus Villinčiaus (visi Amerikoje); iš Lietuvos Šaulių Sąjungos valdybos—„Trimyto“ Nr. 1, Aukuotojams širdingą ačiū.

Liter. Skyriaus Viršininkas.

Prašoma atsilipti į „K. Ž.“ redakciją karų felčeriu Juozo PROKOPAVIČIAUS ir Juozo KAŠETOS gauti priderančių jiems iš Estų Karo Valdžios pinigų.

Armijos Teismas

Veidamas 951 Karo Proc. įstatų str., ieško-pasislėpusių nuo tardymo ir teismo:

2 pėstininkų pulko kapelmeisterio VINCO MINEVIČIAUS, kaltinamo 234 Karo Baudž. St. str. (išaikvojime valdžios pinigų);

1 raitelių pulko Leitenanto ANTANO ŽUKAUSKO, kaltinamo 4 d. 232 ir 136 Karo Baudž. St. str. str. (išaikvojime 19000 auksinų valdžios pinigų ir kėsini-mosi bėgti prieš pusėn);

Karo Ligoninės kareivio Stasio Pastarnoko, kaltinamo 2 d. 584 ir 3 d. 279 B. St. str. str.;

6 pėstininkų pulko kareivio Viktoro Grigo, kaltinamo 160 K.B.St. ir 51 B.St.str.str.;

Kauno Stoties Komendantūros kareivio Antano Gudaičio, kaltinamo 1-je byloje 51, 5 p. 2 d. 589 B.St. ir 279 K.St.str.str. ir 2-je 51 B.St. ir 160 K.B.St. str.str.

2-ro pėstininkų pulko kareivio Izidoriaus Pauliukevičiaus, kaltinamo 51 ir 4 ir 5 p.p. 589 B.St.str.str.;

Kauno Komendantūros kareivio Jurgio Martišiaus, kaltinamo 1-je byloje 2 d. 574 B.St.str. ir 2-je 3 p. 1 d. 591 ir 595 B.St.str.str.;

Šiaulių Komendantūros būrininko Ildifono Stonio, kaltinamo 51 B.St. ir 160 K.B.St.str.str.;

Kauno Komendantūros kario Jono Snabaičio, kaltinamo 51 ir 589 B.St. ir 279 K.B.St.str.str. ir

Plungės miesto piliečio Adomo Norkaus, kaltinamo 51 ir 4 ir 5 p.p. 589 B.St. ir 279 K.B.St.str.str.

Vincas Minevičius, 35 metų, vidutinio ūgio, tamsus šatenas, truputį raupuotas, pakirptais ūsais,

Antanas (Jono sunus) Žukauskas 22 metų, paeina iš Radviliškio, aukšto ūgio, liesas, tamsūs plaukai ir akys, pailgaus veido, nuolat naudojami pince-nez,

Stasys Pastarnokas, 27 metų, paeina iš Virbaliaus, vidutinio ūgio, pailgo veido, tamsūs plaukai ir ūsai, vidutinės kuno sudėties, kalba vokiškai.

Viktoras Grigas, 19 metų, paeina iš Liškavos valsčiaus Vilkutinių kaimo, žemo ūgio, juodi plaukai, ilga nosis, rudos akys.

Antanas Gudaitis, 18—20 metų, žemo ūgio, apskritaus veido, šviesūs plaukai.

Izidorius (Jurgio sunus) Pauliukevičius, 25—26 metų, paeina iš Garlevos valsčiaus Padalnupio kaimo, mažo ūgio, stambus, juodbruvus, juodi garbiniuoti plaukai, rudos akys, tiesi nosis.

Jurgis Martišius, 26 metų, paeina iš Kidulių valsčiaus Šiaudinės kaimo, drūtos kūno sudėties, juodbruvus;

Ildifonsas (Juozo sunus) Stonys, 29 metų, paeina iš Tauragės apskrities Naumiesčio valsčiaus Palendrių kaimo, vidutinio ūgio, tamsus šatenas.

Jonas Snabaitis, 28 metų, kilęs Bartninkuose, gyveno Kybartuose, vedęs telefonistas.

Adomas Norkus, 18 metų.;

Visi kas žino Minevičiaus, Žukausko, Pastarnoko, Grigo, Gudaičio, Pauliukevičiaus, Martišiaus, Stonio, Snabaičio ir Norkaus gyvenamąsias vietas, privalo tuojau pranešti artimiausiai karinei valdžiai ar vietos milicijai, kad juos suimtų ir pristatytų Armijos Teisman, Kaunan, Kęstučio-g-vė 13 Nr.;